Brassó, 1894. X. évfolyam 16-ik szám. Kedd, február 6.

Bérmentetlen levelek el nem fogadtatnak.

Előfizetési árak:
Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:
Egész évre . 6 frt — kr
Félévre . . 3 " — "
Negyedévre . . 1 " 50 "
Külföldre egész évre 20 frank.

Egyes szám ára 4 kr. s kapható a kiadóhivatalban s Gross Gusztáv lottókollekturájában

BRASSÓ.

Politikai, társadalmi, közgazdasági, közművelődési és szépirodalmi lap.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban

Hirdetések dija:
4 hasábos gármond-sor vagy annak helye 5 kr. Nagyobb és többszöri hirdetéseknél kedvezmény. Minden egyes hirdetmény után még külön 30 kr. bélyegdij fizetendő

Nyilttéri közlemény sora 10 kr

Hirdetések és Nyilttér dijai előre fizetendők.

Megjelenik hetenkint háromszor: kedden, csütörtökön és szombaton.

Főszerkesztő:
Dr. WEISZ IGNÁCZ
ügyvéd.

Szerkesztőségi iroda:
Brassó, Ló-piacz 10. szám alatt,
hová a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Kéziratok vissza nem adatnak

Felelős szerkesztő:
Dr. FISCHER ÁKOS
ügyvéd.

Román-szász szövetség.

Nem minden érdek nélküli látni azt, hogy Romániában, a hol annyit foglalkoznak velünk, országunkkal és viszonyainkkal, mily kevéssé tájékozottak ezek tekintetében azon körök is, melyekről fel kellene tételezni, hogy alapos informácziókkal birnak, különösen a velünk annyira szomszédos és folytonos összeköttetésben álló erdélyi részek felől.

A „Czara“ czimü lap, mely kormánypárti és Bukarestben 8000 példányban jelenik meg, tehát a legelterjedtebb román lap, a napokban egy hosszabb czikkben tárgyalván az erdélyrészi szászok helyzetét és magatartását, a többek közt azt irta, hogy a szászok nagyon rosszul jártak azzal, hogy a kormánypártba azért léptek be ezelőtt 3 évvel, mert a kormány nekiek kedvezményeket tett, a mennyiben az 1868. évi nemzetiségi törvény előnyeit részükre biztositotta, 2—3 főispánt nevezett ki közülök, a népiskolákban a német nyelvet engedélyezte, templomaiknak nemzetiségüket biztositotta stb.

„Ezelőtt 3 évvel, a mikor a szászok még nemzetiségi politikát üztek, a román nemzetiségi párt bizottsága többször megkisérlette a szászokat szövetségre birni, de ez akkor mindig Cosma Parthen ellentállásán hiusult meg, ki a szászokkal szemben ellenszenvvel viselkedett, és meghiusitották a magyar kormány s Román Miron intriguái és Teutsch püspök exclusivitása.“

„A szász „gouvernementalismus“ 3 éve alatt gondoskodott a kormány arról, hogy pár szász képviselőnek zsiros állást uttasson, másokat pedig lehetetlenné tegyen, és igy a szász nemzeti pártot megsemmisitse.“

„És a mikor a kormány már a szászok támadásaitól többé nem tarthatott, ismét elkezdette a szászokat üldözni, mely üldözés tetőpontját érte el, a midőn 20 szász tanitót, a magyar nyelv nem tudása miatt elmozditott, és a szász iskolákat Besztercze, Szeben- és Alsófehér megyében magyarositani kezdette.“

„Ezen erőszakoskodások végre felrázták a szászokat, kik most választó kerületeik utján protestáltak a kormány eljárása ellen, és utasitották képviselőiket a kormánypártból kilépni, ugy hogy a szászok mostani mozgalma igen komoly.“

„A szász fiatalság kikelt a jelenlegi vezetők ellen, és azt kivánja, hogy a románok mintájára nemzetiségi párt alakittassék, és át van hatva azon tudattól, hogy a szász népet csak ugy menthetni meg, ha szövetkezik az erdélyrészi és magyarországi nemzetiségekkel, a miért remélhető, hogy a fiatal szászok mindent el fognak követni, hogy a nemzetiségiekkel szövetkezzenek, és ez nagy erkölcsi nyereség lenne a románokra, de a szászokra nézve is“

Ezen a „Czará“-ban megjelent czikkből tudjuk meg most először, hogy a románok már többször tettek kisérletet a szászokkal pactálni, és hogy ezen pactum létrejötte csak egyeseken mult, és ebből azt tudjuk meg, hogy a románok most is mily szivesen látnák, ha a szászokkal együtt nemzetieskedhetnének.

De hát mind hiába! mert ha tény is az, hogy a szászok fiatalabbjainak egyike és másika megeresztette a tollát a beszterczei tanitók esete miatt, azért a „Czara“ által több helyt „circumspectus“-nak mondott szász népnek sem a vénei, sem a fiataljai nem fognak „mindent elkövetni“, hogy a románok fegyver-szövetségét keressék.

E tekintetben okulhatnak a románok, az ez idő szerint fiatal és lelkesülni tudó szászok által szerkesztett „Kronstädter Zeitung“-ból, azon lapból, mely alig pár nappal ezelőtt, a tanitók ügye miatt leghevesebben fakadt ki, és vehemensül fenyegetett a nemzetiség ujból felveendő harczával.

A „Kr. Z.“ reflektálva a „Czara“ álmadozásaira, elismeri, hogy a szászok ez idei politikai helyzete sokkal nehezebb, semhogy a beavatatlan által megérthető legyen, és a szövetkezésre a következőket válaszolja:

„Hogy itt-ott a szász népben ellentétek mutatkoznak, az nem kerülhető el, mert a meddig lesz érdeklődés a nemzeti lét iránt, — lesznek nézet-különbségek is, melyek azonban soha sem fognak ártani, mig azokban a nemzeti szempont és nem a személyeskedés fogja az alapot képezni.“

„Valóban vészterhes volna azonban, ha szakadás állhatna be a szász népben a véleménykülönbségek miatt, és mert ezt állitja a „Czara“, ezért kell arra reflektálnunk, és határozottan kijelentenünk, hogy az ifju szászok sem szándékoznak a nem magyar nemzetiségekkel szövetségre lépni, mert ezt történeti és politikai okok is kizárják.“

„A szövetség, — mondja a „Kr. Z.“ tovább, — román-, szerb-, szláv legyen; már pedig a szászok politikai missziójuknál fogva annyira idegennek tekintik a nevezett nemzetiségeket, hogy az azokkal való szövetség nagyon is hasonlitana a franczia-orosz ölelkezéshez.“

„A románok ugyan közelebb állanak hozzánk, de a dacorománpropaganda csak bizalmatlanságunkkal találkozhatik, és ha közös érdekek lehetnek tán mérvadók, ezek nem teszik szükségessé a szövetkezést egy n é p t ö r z s ellen.“

„Ha vannak panaszaink a kormány ellen, akkor küzdjünk minden törvényesen megengedett fegyverrel vészthozó intentiói ellen, mert ezzel kötelességet teljesitünk, és megtartjuk a müvelt nép jellegét, a mely nem uszit fajt faj ellen; ha pedig ugy találjuk, hogy a magyar társadalom viseltetik ellenséges indulattal irántunk, ezt határozottan visszautasitjuk, és ha a társadalom müvelt népe becsületesen akarja a békét, akkor bizonyára nyiltan fogja szándékait velünk közölni, és ha e mellett minden nemzetiség saját belső fejlődését is előmozditani igyekszik, csak ekkor dicsekedhetünk azzal, hogy egy cultur államhoz tartozunk.“

Közöltük mindkét rész nyilatkozatait, hadd okuljon azon a román is, és a szász is, és hogy okuljunk azon mi magunk is.

Egy közös anyának, e hazának vagyunk egyforma gyermekei, a jogok és a kötelességek, az előnyök és terhek egészen egyenlően illetnek mindnyájunkat, és ha, — a minek mi mindnyájan bizonyára okai nem vagyunk, — faji, vallási, felekezeti és nemzetiségi különbségeket állitott közénk az emberi megkülönböztetés, mert hiszen a természet és annak törvénye

TÁRCZA.

Szerkesztői üzenet
‚Közömbös“ urnak v. hölgynek, helytt.

Öntől vagy kegyedtől, — nem tudjuk ur-e vagy hölgy, mert névtelen aláirása ezt nem árulja el — a következő levelező-lapot vettük:

„Brassó“ czimü ujság szerkesztőségének Brassó. Jelenleg itt müködő szinésznő az ujságba (?) „ő nagyságának“ van titulálva (?), mely czim a pénzért komédiát játszó szinésznőt soha meg nem illeti; a legjobb szinésznőt a „müvész“ titulus illeti meg. Minő czimet adjunk a főispán, törvényszéki elnök, ezredes stb. stb. nejeinek, ha egy szinésznő, ki szerepeihez képest mint mezitlábos czigányasszony is jelen meg, ő nagyságának czimeztetnék? Mit szólna a német, ha a' szinésznői „Gnädige“ czimmel illetnének? A születés, férj állása stb. figyelembe nem vehető, mert reménylem, ha egy született gróf kocsissá, pinczér, hordár stb. sülyed le, csak nem fogjuk méltóságosnak czimezni. Közömbös.“

Mielőtt ezen levelezőlapjára válaszolnánk, engedje meg netáni további szemrehányás elkerülése végett feltételeznünk, hogy ön férfi és nem hölgy, mert hölgy „közömbös“ nem lehet és mert csak egy „közömbös“ férfiről tehetjük fel, hogy oly „közömbös“ dolgokkal, mint a minő a czimezés, oly érdekkel foglalkozik. Továbbá engedje meg netáni további zavaros czimzésekből eredhető szemrehányások elkerülése végett, hogy önt egyszerüen „Közömbös“ urnak czimezzük ezen feleletünkben, miután nem tudjuk, hogy a „Közömbös“ mögött nem-e egy tek., nsgs., vagy méltóságos ur lappang.

Tehát „Közömbös“ uram! Önnek ugy játszik, nem „Közömbös“ a nevén kivül semmi, ha még az is érdekli, hogy a „Brassó“ a szinésznőt hogyan czimezi és ha ön rossz néven veszi tőlünk, hogy egy szinésznőt „ő nagyságának“ irunk.

Hát látja kérem, sajnos helyzete van ám egy journalistának, mert egyszer azt vetik szemére, hogy miért nem irja oda egy nyilvánosan fellépő nő neve mellé, hogy „ő nagysága“, máskor meg, mint ön teszi, azt vetik szemére, hogy miért irja oda az „ő nagyságát“, — és igy csoda-e, ha a szegény szerkesztő, ki különben legjobban utálja a czimkórságot, kétségbeesésében oda irja a czimet, a hová nem kell és onnan hagyja ki, a hol kellene.

Ezt persze csak mentségül hozzuk fel, ha netán hibáztunk volna, de mi nem hibáztunk ám, mert az ön felfogását nem osztjuk.

Mi ugyanis abban a nézetben vagyunk, hogy minden szin sznőt, ha máskülönben tisztességes, megilleti az „ő nagysága“ czimzés, ha vele beszélünk vagy róla irunk, sőt születése vagy férje állása után a „méltóságos asszony“ czim is megilletheti.

A „müvész“ szó nem titulus, hanem a foglalkozást v. állást megjelölő szó, mint az orvos, ügyvéd, képviselő, miniszter stb., azt pedig ön sem fogja tán tagadni, hogy az orvos és ügyvéd tekintetesek, a képviselők nagyságosok, a miniszteri tanácsososok méltóságosok, a miniszterek pedig nagyméltóságuak, ergo a müvésznőt is „ő nagyságának“ lehet czimezni.

Ez persze azért nem zárja ki, hogy a főispánnét méltóságos, az elnöknét nagyságos asszonynak czimezzük, annál inkább nem, mert bevett szokás most már minden tisztességes és müvelt nőt „nagyságá“-nak szólitni és „ő nagyságának“ czimezni.

Hogy a születés, férj állása a nő czimezésénél figyelembe veendő nem volna, a fentiek alapján kétségbevonható, mert hiszen törvény szerint a nő a férje nevét és czimét veszi fel, ha férjhez ment, habár az is igaz, hogy a mellett leányi állását vagy rangját is megtartja, a mint nem ritka, habár bolondos eset az, hogy ha egy egyszerü nemes ember egy grófnőt vesz el, az embert „ténsurnak“, a nőt „méltóságos asszonynak“ czimezik, akármilyen gazdag és akármilyen szegény lett légyen a férj vagy a nő.

A mi pedig a németeket illeti, hogy t. i. mit szólnának ahhoz, ha szinésznőiket „Gnädige“ czimmel illetnék, hát legyen nyugodt, mert a mi németjeink ehhez mit sem fognak szólani, mert mi nem fogjuk őket megkérdezni és igy önnel sem tudathatjuk, hogy mit fognak a mi németjeink szóllani; ha pedig vannak önnek is németjei, öntől függ, hogy ezektől megkérdezze vagy ne kérdezze, hogy mit szólnak hozzá; ha megkérdezi őket, megtudja tőlük direkt azt is, hogy ők is „Gnädige“-nek szólitják vagy czimezik a müvésznőket, ha pedig meg nem kérdezi, akkor nem fogja megtudni, hogy mit szólanak ehhez a németek és ez esetre kérjük nevét nem Közömbösnek, hanem „Közömbösebb“-nek irni, mert a velünk szemben szőnyegre hozott kérdés nyomán, melyet „Közömbös“ ur tett, nem tehetjük fel, hogy a a németekkel szemben „Közömbösebb“ lehessen.

Az, hogy a szinésznő pénzért komédiát játszik, nem változtat a czimzésen, mert hiszen pénzért dolgozik az a sok nsgos és mltsgos ur is és bizony sokszor az, a mivel ezek a pénzt keresik is, csupa komédia; azt pedig nem akarjuk önről föltételezni, hogy ön különbséget tesz a komédiát meg a szomorujátékot, népszinmüvet, operát vagy operettet játszó müvészek között, de ha igen, lekötelezne, ha tudatná, hogy ezeket mily czimzéssel illetné.

Végül valóságos meglepetéssel olvastuk soraiból, hogy ön oly eseteket is tud, a melyekben a szinésznő mint „mezitlábos czi-

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

ember és ember közötti különbséget nem ismer, igyekezzünk az ezen megkülönböztetés következtében nagyra növelt ellentéteket elenyésztetni, azon békés egyetértés érdekében, mely egyedül biztos alapja minden nyugadt államéletnek.

És különösen óvakodjunk attól, a mit a „Kr. Z.“ helyesen jegyez meg, — — hogy nemzetiség nemzetiséggel — egy más faj ellen akarjon szövetkezni, mert egy ily szövetkezésnek már csak gondolata is felér a hazaárulással, és mert az ily szövetkezés utáni törekvés, mert e hazában csak a magyar faj ellen irányulhat, könnyen maga után vonhatna oly vészes következményeket, melyeket leginkáb tán éppen a románoknak lenne okuk megkeserülni.

Ne vessük el a gyülölet magvát ott soha, a hol utalva vagyunk mindnyájan szeretetet aratni. *Dr. W. I.*

Belföld.

Szombaton végre letárgyalták a mezőgazdasági törvényjavaslatnak a bizottsághoz vissza nem utalt fejezeteit és szakaszait.

Mielőtt azonban a mezőgazdasági törvényjavaslat tárgyalását folytatták volna, két kisebb törvényjavaslattal végzett a Ház. A fiumei épitkezések adómentességéről s a fiumei kormányzói uj palota épitéséről szóltak ezek, s Neményi Ambrus előadó referálta el mindkettőt a pénzügyi bizottság nevében.

Ugron Gábor felhasználta az alkalmat, hogy Fiuméról volt szó s a fiumei képviselő s az ismeretes városi közgyülés ügyét szellőztette. Ez aztán Batthyány Tivadar grófot szintén felszólalásra birta s neki és Wekerle Sándor miniszterelnöknek, ki ötletes, rendkivül szellemes beszédben foglalkozott a kérdéssel, sikerült még tán Ugronnal is elhitetni, hogy rosszul fogta föl a dolgot s rosszul teljesitette a fogadatlan prókátor szerepét.

Az ülés különben hamar véget ért.

Az ugodi választókerület kath. lelkészei kezdeményezésére mult hó 31-én Bierbauer Lipót benczés jogkormányzó elnöklete alatt tartott ülésből memorandumot intéztek a kerület képviselőjéhez, Fenyvessy Ferenczhez, mire utóbbi a következő nyilatkoztatot teszi közzé:

Nyilatkozat.

Választó kerületemhez tartozó kath. lelkészek egy hozzám küldött memorandumban a „közöttünk lévő baráti bizalom és szeretet hangján“ arra kérnek, hogy a kormány egyházpolitikai javaslatát ne pártoljam. Felszólitásukat jó katholikus voltomra való hivatkozással teszik.

Az elismerésre méltó, csekélységem iránt a lehető legudvariasabb hangon tartott, higgadt, komoly és tárgyilagos memorandumra külön válaszolni kötelességemül fogom ismerni. Most egyelőre csak azt jegyzem meg, hogy jó katholikusságom ma sem változott.

Kilencz évvel ezelőtt sürgettem a képviselőházban a kongrua rendezését, és ma pedig már szerencsés vagyok a kinevezett kongrua-bizottságban e czélra közreműködni. Nyolcz évvel ezelőtt és utána sürgettem a kath. autonomiát és ma végre azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy ez iránt beadott inditványomat az egész Ház magáévá tette.

Tehát a multban épugy, mint a jelenben, e téren ugyanazon irányban működöm.

De ezen irány nem felejttette el velem soha nemzetemnek összérdekét és azon kivánalmakat, melyekkel mint országgyülési képviselő az állam polgárainak vallásküIönbség nélkül tartozom. Ezért már akkor, mikor azt még a kormány sem vette fel programmjába, 1891. évi aug. 10-én tartott s nyomtatásban és a lapokban megjelent beszámoló beszédemben az állami anyakönyvek behozatalát sürgettem.

S a választások előtt ezer és ezer példányban kiadott országgyülési beszédeimben az elkeresztelési kérdésben épen az ellenkező álláspontot foglaltam el, mint a minőt a kath. egyház lelkészei elfoglaltak és ma is elfoglalnak.

Tehát ezen a téren is a jelenben szintén ugyanazon szabadelvü egyházpolitikai iránynak vagyok a hive, mint a minőnek a választások előtt voltam.

Ez irányt ismerték választóim, s ez irányhoz hü is fogok maradni.

Dr. Fenyvessy Ferencz,
orsz. képv.

Külföld.

Párisi hirek szerint a tengerészeti miniszter elhatározta, hogy a parlamenten kivüli tengerészeti vizsgálóbizottságban Gervais tengernagyot a vezérkar második főnökével fogja helyettesiteni. Ez az intézkedés ama személyes inczidensre vezetendő vissza, mely az utóbbi ülésben Gervais tengernagy és Guilyesse képviselő bizottsági tag közt folyt le.

A „Pol. Corr.“-nak jelentik Sofiából, hogy a minisztertanács elhatározta, hogy központi bizottságot szervez az elhunyt Hartenau gróf emlékszobrára való adakozások gyüjtésére. E bizottság elnökének, mely bizottság az ország minden részére ki fog ágazni, Ziskow kamaraelnök van kijelölve.

A „Köln. Ztg.“ belgrádi távirata szerint a radikálisok a sabatzi kerületben összevásárolják a revolvereket és fegyvereket. Komoly zavargásoktól tartanak. Milán király nemsokára ismét Belgrádból távozni készül.

Londonban február 3-án a Towerhillen mintegy 300 szocziálista gyült össze, hogy a Szt. Pál templomban meetinget tartsanak és azután a Trafalgar square-re menjenek. A rendőrség megtiltotta a templomba való lépést, mire a tüntetők a Trafalgar square-re akartak vonulni és vonakodtak a rendőrség által kijelölt uton tovább menni. Erre a tüntetők és a rendőrség közt összeütközésre került a dolog, mely alkalommal néhány tüntetőt botokkal megsebesitettek. A tüntetők végre kisebb csapatokban a Trafalgar square-re jutottak, itt a rendőrség ellen heves beszédeket tartottak és végül minden további inczidens nélkül szétoszlottak.

Palermóban a haditörvényszék febr. 3-án egy Marians nevü gibellinai születésü katona ügyét tárgyalta, a kit a Gibellinában lefolyt tüntetésekben való részvétellel vádolnak. Mariano 20 évi katonai fogságra és a költségek viselésére itéltetett.

Brutus és a dalárda. *)

Macaulay Anglia történelmében, a parliament által hozott egyik törvényt védelmezve, mely sok mindenféle megtámadtatásnak volt kitéve, a következőket mondja **)

„A kormányzás mestersége egy tekintetben igen nagy hasonlatosságot mutat a mechanikai tudománynyal. A mathematikus könynyen kiszámithatja, hogy egy bizonyos erő, egy bizonyos emeltyünek alkalmazásával elégséges egy bizonyos tehernek elviselésére. De ezen bizonyiték azon feltevéskől indul ki, hogy a gépezet maga nem görbül meg és nem törik el a suly alatt. Ha az a mérnök, a kinek egy nagy nehézségü valóságos gránitkövet kell valóságos fagerendák és valóságos kötelek segitségével megemelni, tisztán csak azon föltevésekre bizza magát, a melyeket dynamikai értekezésekben talál, s nem veszi számitásba az anyaga tökéletlenségét, ugy az egész gerenda-, csiga és kötélkészüléke hamar töredékekbe fog szétmállani s minden erőmütani tudománya mellett mint épitész sokkal alantabb fokon fog állani ama festett képü barbároknál, a kik, noha semmit sem hallottak az erők paralellogramjáról sikerrel állitották fel mégis Stonehenge oszlopait. A mint a gépészmérnök a mathematikushoz, ugy áll a gyakorlati kormányzó az elméleti államtudóshoz. Nagyon fontos dolog ugyan, hogy a kormányzók a kormányzat bölcsészetében jártasok legyenek, valamint szükséges, hogy az épitész, a kinek egy obeliszket kell az állványra fölemelni, jártas legyen az egyensuly és mozgás bölcsészetében.

Ámde, valamint a ki valósággal épit, sok dolgot kell elméjében megforgatni, a miről D'Alambert és Euler nem tesz emlitést, ugy a kinek tettleg kormányzás a hivatása, mindég oly tekintetek által is kell magát vezettetni, a melyeket nem tanulhat meg Smith Ádám és Bentham Jeremias irataiból.‘

Bocsánat a hosszu idézetért, de Macaulay itt mindent elmondott a mi elmondható a magyar dalárda Brutus által oly élesen megtámadott elvi határozatának védelmére,— s miért ne védhetnők a dalárdát egy Macaulay tekintélyével. Brutus uram elmélete teljesen igaz és szép lehet, — de csak elmélet!

Macaulay azt mondja, még a fatuskó is eltörik, ha tulterhelik, s egy sok ember társulásából alkotott intézmény, kivált itt Brassoban, (hol csupa jóakarat s jóindulatból anynyi ember törekszik minden létezőt felbontani, hogy ujat s állitólag jobbat alkosson helyébe,) még sokkal könnyebben törik. Ki dalárdánk ügyeit csak némiképen ismeri, igen jól tudja, hogy a „töredékekbe való szétmállás“ oly fogalom, melylyel hajója mindenkori kormányosának a mult példáin okulva, mint eshetőséggel nagyon is kell számolnia.

Brutus az ethikai morál magas piedestáljáról dorongolja le a dalárdát; hogy okoskodásába nem csuszott-e be logikai lapsus, azt nem vizsgáljuk; válaszunk csak az, hogy az inkriminált határozat gyakorlatilag szükséges, s dalárdánkra nézve létkérdés volt.

Ennek igazolására s Brutus azon feltevésének czáfolatául, mintha e határozat bármikép is, a ref. nőegyesülettel állna kapcsolatban, röviden elmondjuk, mint jött az létre.

Eszméje már három éves, s körülbelől ennyi idő óta képezte megbeszélés tárgyát a dalárdában.

Aktuálissá, a dalárdának 48-as honvéd veteránjaink estélyén való közre nem müködése által lett. Talán nem követünk el indiscretiót, ha e kérdést szellőztetjük. A dalárda elnöksége, a rendező bizottságnak majdnem bizonyosra igérte a dalárda közremüködését, de igéretét legjobb akarata daczára sem tudta beváltani, mert az emeltyü tul volt már terhelve, s a rá nehezedő suly alatt nagyon vésztjóslóan kezdett recsegni.

Azt hiszem, sőt meg vagyok róla győződve, hogy a dalárda tagjai között nincs egy is, ki ne fájlalta, s tegyük hozzá, ki egyúttal ne restelte volna, hogy a krizis ép itt s ép ekkor állott be.

Egy dalestély volt küszöbön; a dalárda hetenként négy próbát tartott már, a végezni való tömérdek volt még, s ekkor jön rövid idő folyamán a negyedik felszólitás, hogy készüljünk még egy estélyre. A heti négy próbát terjesszük ki tehát hatra, vagy vonjuk meg ez időt amugy is már nagyon megrövidült készülési időnkből!

Hüség kedvéért megemlitjük még, hogy az értekezleten, melyben a közremüködés megtagadtatott, sem a dalárda elnöke, sem alelnöke nem lehetett jelen, az egyik távol lévén akkor Brassótól, a másik pedig ágyban fekvő beteg. S ugy tudjuk, hogy az elnökség s a müködő tagok közötti e tárgyra vonatkozó nézeteltérés nagyon határozott kifejezést nyert. Az elnökség kijelentette, hogy bár teljesen méltányolja a müködő tagok kimerültségét s ebből folyó elkedvetlenedésöket, mégis ily eshetőségekért nem viselheti tovább a felelősséget, s az aktuálissá vált krizis megoldása ama, Brutus uramnak nem tetsző határozat vala.

Elméletileg jó vagy rosz e, annak eldöntését Brutusra bizzuk, hogy a gyakorlat szempontjából régen szükségessé volt, azt Brutus uram nem tudhatta, mert hisz nagyon távol áll dalárdánktól s annak belügyeit nem ismeri. Nem sejti, hogy dalárdánk belbékéjét zavaró krizisek kilencz tizedrészét e kérdés okozta, s hogy ezért az, ki a dalárdát szereti, e határozatot, mely annyi baj csiráját fojtotta el, kell hogy örvendetesnek mondja.

Brutus talán elfogadja e védekezést, talán nem, de vannak társai, kik nála tovább mennek, s ily elméletet is hallottunk: „A brassói magyar dalárdát, Brassó magyar társadalma tartja fenn, s ezért joga van megkövetelni, hogy e társadalom intézményeit közremüködésével támogassa, szolgálja“!

Igazán alig találunk szót, hogy ily felfogás ellen elég erélyesen tiltakozzunk. Uram Ön talán azt hiszi, hogy a dalárda tagjai dús napdijakat huznak?! Ön talán nem tudja, hogy a dalárda, a legnagyobb takarékosság daczára, a szegedi versenyen való részvét óta fennálló körülbelől 150 forintnyi tartozását sem volt képes még törleszteni, s hogy évi bevételei alig elegendők a költségek fedezésére!

S mik e költségek? A dalárda fizet egy helyiséget, mely ugyan inkább odu, de egy előnye volt: nem került sokba, *) fizeti a karmestert, mennyivel, azt nem akarjuk megmondani, mert szégyenletesen kicsiny e tiszteletdij; a többi költség az estélyekre megy, melyeket Ön számára is rendez a dalárda. E költségeket a brassói magyar társadalom fedezi, s mit tesznek a müködő tagok? Csak négy-öt estélyt rendeznek évenként, a melyekre való előkészület körülbelől 150 estéjüket veszi igénybe, melyeket a szük helyiség dohadt levegőjében kénytelenek eltölteni, megvonva maguktól a napi munka által kiérdemelt nyugalmat a családi tüzhely mellett! Hogy ezen kivül minden nemzeti jellegü társadalmi ünnepélyen is részt vettek, s részt fognak venni a jövőben is, azt nem is emlitjük!

Tehát évenként 150 estét, mondjuk 300 órát áldoz a müködő tag. Ön pedig uram, feltéve, hogy pártoló tagja a dalárdának, évente 3 forintot!

Ki itt az adakozó, ki az elfogadó?

De nem latolgatunk! A mit a dalárda tagjai tesznek, azt teszik a magyar dal iránti szeretetből, azt teszik a magyar ügyért önmagáért s ez ügyben hozott áldozatot nem sajnálnak! De senki kivül álló ne kicsinyelje az áldozatot, melyet Brassó tizezernyi magyarságának e 20—30 tagja hoz! Birálni

*) Dalárdánk ügye a magyarság ügye lévén, mint közügyet érdeklő tárgyilagos czikknek szivesen adunk tért lapunkban. Szerk.

**) Macaulay: Anglia története II. Jakab trónralépte óta. Forditota Zichy Antal. III. kötet 96. l.

*) Most felemelték a házbért s a dalárda egyelőre hajléktalan.

gányasszony“ is megjelenik a szinpadon, és nagyon lekötelezne, ha tudatná, hogy hol lehetne a szinpadon ilyen „mezitlábos“ szinésznőket látni, mert nem képzelheti, hogy mennyire vágyódunk már valahára az oknélküli trikó helyett valóságos „mezitelen lábakat“ látni.

Tudtunkkal csak egyszer történt Párisban, hogy egy ballerina trikó nélkül jelent meg a szinpadon társnői között a közönség előtt, és ugy feltünt, hogy másnap már el is tünt.

Azonban lehet, hogy van valami a mezitláb és a nem mezitláb között, a mi a czimzésre befolyással lehet, de őszintén megvallva, mi nem tettünk e tekintetben soha különbséget és kérjük e tekintetben is netáni kutatásait vagy tanulmányait velünk közölni, megjegyezvén, hogy mi igazán nem is tudjuk, hogy az a szinésznő, kire az ön levelezőlapja czéloz, általunk akkor mint mezitlábos tárgyaltatott-e.

Ezen kérdés különben az ügyet roppant bonyolódottá is képes tenni, mert kérjük szeretettel, hogyan tehessünk mi e tekintetben eleget minden olvasónknak, mikor ismerünk olyan előfizetőt is, a ki épen a mezi lábosokat becsüli nagyra és pedig oly nagyra, hogy bolondul a kicsi meztelen lábak után.

Azután kérjük tisztelettel, nem-e lehet jogos és alapos aggályunk az ön „mezitlábos“ megkülönböztetése tekintetében, mikor téey azl hogy a végén — minden szinésznő csak olyan mezitlábos, mint bármely nsgos vagy méltóságos asszony! avagy méltóztat tán nsgos, tkts és mltsgos meztelen női lábakat ösmerni?

Legvégül pedig engedje meg uram, hogy levelezőlapjáért köszönetet is mondjunk, mert ezen levelezőlap utján megtaláltunk végre valamit, a mit kerestünk.

A minap ugyanis elveszett lapunkból egy „ő napysága“ czimzés és habár napokig kerestük, nem tudtuk megtalálni.

Most, hála az égnek, figyelmeztetésére megkerült és reájöttünk, hogy az ön szinésznője mellé tévedett el, valószinüleg a meztelen lábak vonzották oda.

Legeslegvégül pedig engedje meg, hogy mi, kik „Közömbös“-ök nem vagyunk, nagyrabecsült, mert eltéveot „ő nagyságá“-ék nyomába vezető felszólitását azzal viszonozzuk, hogy becses figyelmébe ajánljuk, miszerint a „Brassó“ szerkesztőségét bevett szokás szerint a „nagyságos“, de mindenesetre a „tekintetes“ czim megilleti, a mit levelezőlapja czimzésénél bizonyára csak feledésből volt kegyes mellőzni. Avagy mezitlábosoknak méltóztat minket tartani? akkor pardon!

Szerk

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

könnyü! Uraim, tessenek belépni s évenkint 150 próbára járni!

Ennyit Brutus s Cassiuséknak!

Róma szerette Caesart s Caesar szerette Rómát, de a derék Brutus eszmékért lángolt s tőrt döfött Caesar mellébe. Brassói magyar társadalmunk ugyan nem Róma, a dalárda sem diadalmaskodó Caesar, de azért szeretjük egymást, akár csak Caesar és Róma s azért a brassói Brutusnak pennája, tentája, mely nem gyilkos tőr, nem fogja békés nyugalmunkat, szeretetünket zavarni s dalárdánk remélhetőleg még távol van a históríkus végsóhajtól:

Et tu me fili Brutus!

Consul I.

Tréfás dalestély.

Két estén át volt alkalmunk dalárdánkat hallani, és mig az első estély február 2-án telt ház előtt tartatott, addig a második estély már kevésbbé volt látogatva.

Kezdjük pedig referádánkat azzal, hogy a mi dalárdánk ismét kitett magáért, sőt tulszárnyalta képzeletünket. Ismerjük dalárdánk tehetségét, ismerjük buzgalmát, de a mostani productió minden remény felett sikerült. Elragadtatással beszél ma Brassóban minden magyar ember a dalárdáról, és a legnagyobb elismerés hangján dicsérik dalárdánkat szász testvéreink közül azok, kik az estélyen jelen voltak.

A műsor első számát egy férfikar képezte „A Balaton tavám" czimü keringővel Fahrbachtól. Már évekkel ezelőtt volt alkalmunk dalárdánktól e keringőt hallani. Akkor még Frank volt a karmestere, és élénken emlékszünk az akkor e keringővel elért sikerre. Most uj tagokkal, uj betanulással és Jaschik karmester feltogása szerint énekelte a dalárda emez örökké kedves zenéjü keringőt, és örömmel konstatálhatjuk, hogy a dalárda haladása már az első rész eléneklése után feltünően fel vala ismerhető. A keringő minden száma a legnagyobb praecisitással és a legszebb nuancirozással énekeltetett, és főleg a pianok és forték bámulatos ügyességgel lettek előadva. A keringőt Walter Béla tanár ur és Jaschik Gyula karnagy ur gyönyörüen kisérték zongorán. A közönség hálás közönettel is volt — tapsokban kifejezve azt — az összes szereplők iránt.

Erre következett a hamis Terschak a valódi Ternyák ur személyében. A dalárda ezen fütty számmal meglepte a közönséget. Terschak csakugyan világhirü flótás, de Ternyák ur nem kisebb fütyölő müvész. Mély csend volt a teremben, midőn Ternyák ur, ki különben hogy bemutassuk, a Bertalan állomás főnöke, gitár kiséret mellett fütyölni kezdett, és minden ember azt hitte, hogy a fütyölő szájában valami hangszer van. Ámde saját szája volt a hangszer, és nyiltan mondhatjuk, mit a nagy közönség is elismert, hogy Ternyák ur a fütyölést valóságos müvészi tökélyre vitte. Az ember, ha nem látná, azt hinné, hogy egy hires flótást hall, de tényleg egy rendkivüli fütyölő szájjal biró müvészben gyönyörködik. Ternyák ur lebilincselte a közönséget, és a ki ellenséges indulattal is viseltetik a fütyölés iránt, Ternyák urat órákig el tudná hallgatni. Egyébiránt elárulhatjuk azt is, hogy Ternyák ur kitünő zenész, mert régi időben itt Brassóban tagja volt a 2-ik számu katonai zenekarnak. Sürü taps jutalmazta a fütyölőt, ki egyszersmind a dalárda bassusának egyik jeles oszlopa.

A műsor harmadik száma a Szinházi képtelenségek czimü vigjáték egyik része: „Caracalla", egy érzékeny, tüneményes szomorujáték versekben volt. Ezen szám elérte czélját, mely nem volt egyéb, mint hogy nevessen minden ember, akár akar, akár nem. És ugy is volt, nevetett minden ember quantum satis. Király Lajos ur, kinek nehéz szerep jutott a női hang és mozdulatok utánzásában, kitünően oldotta meg feladatát. Wolfmann, Szele és Biró Sándor urak minden tekintetben sikerülten játszottak, és Ehrlich ur büszkén lépdelt fel és alá, mint egy római hadsereg személyesitője. Józsa és Vertán urak pedig oly ügyesen peleskei nótáriuskodtak, hogy a közönség egy része azt hitte, hogy komoly dolog, a mit ők a nézőtéren elkövettek.

A közönség kitünően mulatott és erősen tombolt, hogy „ujra" és „ujra", de miután a szereplők a szinpadon szörnyet haltak, nem ismételhettek.

A műsor negyedik számában Biró Sándor vezértanitó ur brillirozott jobbnál jobb, a helyi viszonyokat ügyesen visszatükrözött és pompásan csoportositott, kitünően előadott coupléivel, melyek gyujtottak. És habár Biró ur egy pár tuczat verset énekelt, a nagy közönség még szeretett volna vagy 10 tuczat verset hallani. De miután mindennek vége van, Biró Sándor ur sem énekelhetett hajnalig. A jól megérdemlett tapsokkal nem fukarkodott a közönség.

És most jött a műsor utolsó száma, az est fénypontja: „Tiz leány és egy férj sem" egy felvonásos operette Suppé-tól. A főszerepek Honigberger Helén, Binder Jenő és Fink Adolt urak kezében voltak. Nem találunk dicsérő jelzőt arra nézve, hogy mily kitünően sikerült az operette, melyet a nyitány előzött meg négykézre zongorán Walter Béla tanár és Jaschik karmester urak által játszva. — Nagy megelégedéssel és büszke önérzettel konstatálhatjuk, hogy dalárdánk az emlitett operettet oly müvészettel adta elő, mint azt a legjobb vidéki szintársulatok sem képesek produkálni. Hol is tehetne szert egy vidéki szintársulat oly tenoristára, mint Binder tanár ur, hol oly kitünő karra, mint a dalárda női kara. Ehhez járul a kitünő karmester, Jaschik Gyula ur, ki nem sajnálta a valóban meg nem becsülhető fáradságot, csakhogy a siker mennél nagyobb legyen. A mi az egyes szereplőket illeti, a női főszerep Honigberger Helén k. a. kezében volt, ki szépen énekelt és eleven temperamentummal játszott és ki nehéz szerepét kitünően oldá meg. Kifogástalan éneke, gyönyörü alt hangja és már rég elismert zenei tehetsége lehetségessé tették, hogy Szidi, a gazdasszony szerepét müvészi tökélylyel mutassa be. A tiz leány: Stepanek Gizella, Binder Marianna, Prohászka Matild, Köpe Ida, Otrobán Olga, Lukács Janka, Honigberger Róza, Hackmüller M., Bányai Georgette és Reich Vilma k. a.-ok egyenkint és együttesen feltünő szép kosztümökben léptek fel és öröm tölté el minden magyar ember szivét, látva a friss, élénk, egészséges, kedves és szép alakokat. Ugy az össz-ének, mint az egyes magánénekekből első perczre kitetszett, hogy az operette kitünően be volt tanitva, mert minden egyes dal mesterileg lett előadva. A magánjelenetekben bámultuk Reich Vilma kisasszonyt magyar népdalokkal, melyeket ugy énekelt, mint a régi jó időkben Schmidt Mariska k. a. És nyugodtan mondhatjuk, hogy ma Reich Vilma kisasszony a brassói magyarság magyar csalogánya. Honigberger Róza kisasszony egy olasz dallal magával ragadta a közönséget és bámultuk a fiatal, ugyszólván leánygyermeket gyönyörü szoprán hangjával és még gyönyörübb énekével. Nagy hatást keltett Bányai Georgette és Lukács Janka kettős éneke a tót dallal és főleg ki kell emelnünk előbbinek erős althangját. És a négy tánczosnő, Köpe Ida, Otrobán Olga, Honigberger Róza és Prohászka Matild oly szépen és oly gracieuse lejtették a tánczot, hogy az ember egy fővárosi balletben képzelte magát. Végül mit szóljunk Binder Jenő tanár urról? Őt dicsérni háládatlan munka volna. Ő ugy játszik, mint egy Nádai és ugy énekel, mint egy kis Perotti. A brassói közönség ismeri már Binder tanár urat. Vele mindent és sokat lehet produkálni, nélküle — alig. És ha még fölemlitjük, mi szinte köztudomásu, hogy ő rendezte az egész estélyt, mi nemcsak abszolut tehetségre, hanem erős akaratra és áldozatkészségre vall, akkor tisztában van azzal a nagy közönség, hogy Binder tanár ur nagyon is megérdemelte azt a gyönyörü babérkoszorut, melyet a dalárda neki az operett végén átnyujtott.

És mit szóljunk Jaschik karmester urról, kinek — mint magától értetődik — oroszlánrésze volt az est sikerében. Őt is ismeri a nagy közönség és tudja, hogy csakis az ő kitünő zenei tehetsége mellett produkálhat a dalárda olyat, mint ime alkalmunk volt látni és hallani. Ma egy Jaschikkal kevés város és még kevesebb dalárda dicsekedhetik. Magától értetődik, hogy Jaschik ur kisérte az operettet.

Ámde nem tennénk eleget kötelességünknek, ha nem emlékeznénk meg a dalárda érdemes elnökéről, Rombauer Emil főreáliskolai kir. igazgató urról, ki nemes hévvel és kitartó buzgalommal vezeti az egylet ügyeit és ki folyton és lankadatlanul buzditja a tagokat, ki eljár a próbákra, ki küldi a meghivókat, ki előzékenységével és megnyerő modorával szivéhez öleli a kis dalos sereget és kinek egy szavára talpon áll minden dalár és ki nem kimél időt, nem fáradságot, mert bizony ez év január havában nem telt el nap próba nélkül, még a vasár- és ünnepnapokat sem kivéve.

A második előadás alkalmával az operette kezdetén a közremüködött kisasszonyok a dalárdától egy-egy gyönyörü csokrot kaptak.

Mindkét estélyt hajnalig tartó táncz követte.

A két estélyen annyi volt a bevétel, mint a kiadás!

És végezetül csak annyit mondunk, hogy sokáig éljen a brassói magyar dalárda!

—*s.*

KÜLÖNFÉLÉK.

— Nyugdijazás. Sassy Frigyes ezredes, a brassói 24-ik honvédgyalogezred parancsnoka, a megejtett felülvizsgálat alapján nyugdij-állományba helyeztetett, helyi szolgálatra való előjegyzés mellett.

— Nagylelkü adomány. Mint értesülünk, gróf Bethlen András földmivelésügyi miniszter ur ő nagyméltósága, megyénk volt főispánja, a brassói ev. ref. egyház czéljaira 100 frtot adományozott. A nemes tett önmagát dicséri.

— Gyülés. A brassói Emke választmánya február 7-én, szerdán délután 3 órakor a magyar kaszinó tanácskozótermében havi gyülést fog tartani, melyre ez uton is felhivom az illetők figyelmét. Brassó, 1894. február 5. Koós Ferencz, elnök.

— Elismerés. Annak idején elismerőleg emlékeztünk meg lapunkban arról, hogy főreáliskolánk tanártestülete, a szokásos ujévi üdvözleteket egy az intézeti segélyegylet javára tett adománynyal váltotta meg. E hirünk kapcsán megemlitjük, hogy január 17 én 945 sz. magas rendeletével a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter is elismerő köszönetét fejezte ki a főreáliskola tanári karának a hivatalos ujévi üdvözletek ily alakban való megváltásaért.

— Fillérestély. A brassói magyar protestáns jótékony nőegylet február 8-án csütörtökön a „Nro 1" nagy termében fillérestélyt rendez a következő műsorral: 1. „Rákóczy Ferencz Rodostón" melodráma, szavalja Hargittai Béla ur, zongorán kiséri Jaschik Gyula ur. 2. Monolog, előadja Otrobán Erzsi k. a. 3. „Népdalegyveleg", énekli Reich Mina k. a. 4. Magyar népdalok, zongorán előadja Bauer Janka k. a. Az estély kezdete 8 órakor. Belépti dij 30 kr. A kedélyes, vig esték számát, melyek közönségünk előtt oly jó hirnek örvendenek, a helybeli magyar prot. jótékony nőegylet még egygyel szaporitani fogja. Felhivjuk erre a közönség figyelmét tekintettel arra a humánus, emberbaráti czélra, melyet a lelkes nőegylet zászlajára irt és oly fényesen teljesitett.

— Óvodaügy. A helybeli Emke-óvodák február 1-én megnyiltak, s felhivom erre azon szülők figyelmét, a kiknek óvodaköteles gyermekeik vannak. Brassó, 1894. február 5. Koós Ferencz, óvoda i. ü. b. elnök.

— Értesités. Az E. K. E. brassómegyei osztálya február hó 10-én este 8 órakor az „Arany körte" cz. vendéglőben tartja társas összejövetelét, melyen felolvas Orlovszky Gyula „Egy kirándulás a Király-kőre" czimmel. Ezt megelőzőleg 7 órakor ugyanezen helyiségben az E. K. E. választmányának lesz ülése.

— Hangverseny. Nagy farsangi katonai hangverseny volt vasárnap az „Európá"-ban. A nagyterem nem volt képes a megjelent közönséget befogadni, és igy a mellékteremben is el kelle helyezkedni. Sommer karmester ur ismét megmutatta, hogy kitünő karmester, és tényleg vigan mulatott mindvégig a distinguált közönség. A „Margarétha" felvillanyozta a fiatalságot, „Egy fiatal ember álma" és a „Nagy Bécs" egyveleg magával ragadta az egész közönséget, mig „Brahms magyar tánczai" szintén elérték a kellő hatást. Az ételek és italok jók voltak, és a kiszolgálat kifogástalan.

— A szász tornabál február 3-án a Nro 1. nagytermében fényesen sikerült. Ott láttuk a szász polgárság szinejavát, kevés magyart és még kevesebb románt. A nők közül felemlitjük Stefes Anna, Klutsch Hermin, Farsch, Dick Mari, Birthelmer Ida, Birthelmer Emilia, Stefani Milli, Derner Ida, Ackersfeld Berta, Schneider Milli, Krausz Lotti, Eitel Laura, Stössel Frieda, Stössel Lujza, Beer Adél, Geist Hermin, Petri Mathilde, Petrik Ida, Dieners, Helsdörfer Frieda, Hiemesch, Baku, Horatschek, Strobel, Teutsch, Fischer, Fronius Marie, Siegens k. a.-kat. A 4 négyest 150 pár tánczolta, a mulatságnak 6 órakor reggel volt vége.

— Mulatság. A brassói szabók szakegylete mult szombaton igen sikerült zártkörü tánczestélyt rendezett az Europa szálloda nagy termében. Az estély „zártkörü" természete hozta magával, hogy nem sokan voltak, de a kik ott voltak — mind fiatal tánczos és még fiatalabb szép tánczosnő — fáradhatlanul mulattak reggelig.

— Megkinzott katona öngyilkossága. Városszerte az a hir van elterjedve, hogy a mult hét hétfőjén öngyilkossá lett bakát, egy bükszádi székely ffut, az vezette öngyilkosságra, hogy valamelyik őrmester, állitólag román, oly sulyosan bántalmazta, hogy az öngyilkos halála után ennek testét egész kék foltok boritották el. Mivel ugyanazon kompániánál ez két éven belül a harmadik eset, mert egy altiszt és egy más közlegény is öngyilkosságot követtek el, az egyik a kutba ugrott és mivel azt beszélték városszerte, hogy mindezeket ugyanazon őrmester bánásmódja kergette a halálba, igen jó volna, ha a t. katonai hatóság a valódi tényállást a közönség megnyugtatására nyilvánosságra hozná, mert elképzelhető azon szülék aggodalma, kiknek ezen kompániáknál szolgálnak fiai.

— Uj tanfelügyelő. A mit hetekkel ezelőtt jeleztünk, bekövetkezett. Fogaras vármegye tanfelügyelőjévé Váró Benjámin, fogarasi állami polgári iskolai igazgató lett — bár egyelőre ideiglenes minőségben — kinevezve.

— Vaillant kivégeztetése Debreczenben. Ország világ várta, hogy Vaillantot — mint hirlett — február 1-én Párisban kivégzik, és ime meglepetésünkre akkor mikor a franczia és angol lapok erről mit sem tudnak, a „Debreczeni Ellenőr" tudatja, hogy Vaillantot kivégezték. Vajjon nem siette el a „Hiradó" ezen hirt? avagy a francziák Debreczenbe küldték volna Vaillantot kivégeztetni?

— Borzalmas kivégzés. Lyonban a mult héten végezték ki Busseuil rablógyilkost, miközben kinos jelenet játszódott le. A delikvensnek nagyon rövid nyaka volt s ezért a guellotin kivágását nem lehetett bezárni. Egy hóhérlegény Busseuilt hajánál fogva huzta, hogy nyakát megnyujtsa és többször rántott rajta, ugy hogy a deliquens több másodperczig feküdt a csapódeszkán, mig végre lefejezték. — Vaillant-t, a kit nyomban kivégeznek, mihelyt Deibler hóhér visszatér Lyonból, már nem fogják igy megkinozni, mert — elég hosszu a nyaká.

— Sürgöny. Párisból febr. 5-ről jelentik: Vaillantot, a bombamerénylőt ma reggel a törvényszéki épület hátulsó udvarán kivégezték. A papot durván visszautasitotta, a hóhérra megvetéssel nézett, s a guillitonon e szavakkal halt meg: „Halál a polgári társadalomra! — éljen az anarchia!"

— Az uj pénz. Az államszámvevőszék a hivatalos lap közelebbi számában kimutatást tett közzé az 1893. év végéig vert és forgalomba bocsátott uj pénzről. E szerint forgalomba bocsátottak 1893. végeig ezüst egy koronásokat 16.061,263, nickel 20 és 10 fil-

Iskola Alapitvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.

éreseket 3.864,204·80, bronz 2 és 1 fillére-seket 260,058·90 korona értékben. Készletben maradt még 1 koronás 8.337,304. nickelpénz 3.285,633·80 és bronzpénz 164,989.75 korona értékben.

— **Ruházati iparunk a kiállitáson.** A XIV. csoport bizottságnak egy életre való eszméje, a mennyiben valósulása elé még akadályok nem gördülnének, nagyban emelné a kiállitás vonzerejét. Arról van ugyanis szó, hogy a kiállitás technikája térjen el a megszokott formától, és az egyhangu, hosszu szekrény-sorok helyett, eleven csoportozatok rendezésével mutattassanak be a modern viseletek. Két inditvány is tétetett ez irányban. Az egyik egy felvonuló főuri esküvő csoportozatát hozta szóba, mely a diszöltönyök szinpompája és fénye által bizonynyal lekötné a látogatók figyelmét. A másik egy bálteremnek a szczeneriáját hozta ajánlatba. Ugy az egyik, mint a másik inditványok elfogadásával a férfi- és nőszabó-iparnak bő alkalma nyilnék az ügyességnek tanuságát adni. E csoportban egyébként igen nagy az elevenség. A tanácskozások nem szoritkoznak az igazgatóság tanácstermébe egybehivott ülésekre, de folyton folynak az iparoskör helyiségeiben.

Az Első Leánykiházasitási Egylet f. hó 21-én tartotta saját ujonnan épült házában VI. kerület Teréz körut 40—42. sz. a. XXXI. rendes közgyülését. Schwarz Ármin bank-igazgató az egylet elnöke a közgyülést tetszéssel fogadott beszéddel nyitván meg, üdvözölte az egylet saját otthonában nagy számmal megjelent képviselő bizottsági tagokat és örömének adott kifejezést, hogy az egylet, mely 29 év óta vezetése alatt áll és a mely a legcsekélyebb kezdetből mai jelentékenységére emelkedett, képes volt ily remek épitványt egész tehermentesen, az egylet saját erejéből készittetni. A vezérigazgató Kohn Arnold által előadott évi jelentésből kitünik, hogy a néhány elégedetlen által az egyletre felidézett zavarok és nehézségek daczára az 1893. év 141,097 frt 39 kr. kezelési fölösleggel zárul és hogy a tartalékok 686,411 frt 90 krra emelkedtek. Az egylet a lefolyt évben nászjutalékok, fölösleghányadok és bekövetkezett haláleset után történt visszafizetések fejében 117,355 frt 28 krt fizetett ki (6438 frt 35 krral többet, mint 1892. évben.) Ezek közt 48 árva jutalék 15049 frt 38 krral foglaltatik, melyekért a kedvezményezett árvákat beirt tagok halála következtében átlag 9 háromnegyed évig semmiféle befizetés sem teljesittetett. Uj tagok belépésére vonatkozólag a jelentés kiemeli, hogy a lefolyt évben 5346 jutalékrész többnyire a fiatalabb korosztályokból iratott be. Különösen a C) osztály mutat fel nagy haladást, a mennyiben ma, müködésének alig egy éve után már is majdnem egy millió frt biztositott tőkével rendelkezik. Az egylet táblázatai kiváló mathematikus szakférfiak által megvizsgáltattak, az alapszabályok a kereskedelmi törvénynek megfelelően módosittattak. Az egylet czégének bejegyzése a legrövidebb idő alatt fog közöltetni és a legközelebbi közgyülést az alapszabályok értelmében már az összes tagok gyülekezete fogja képezni. A ház zárkölletételének ünnepélye jövő tavaszszal tartatik meg. Az igazgatóság évi jelentése, a felügyelő bizottság jelentése, valamint az előterjesztett mérleg tudomásul vétetett, jóváhagyatott és a közgyülés Dózsa Benő képviselő bizottsági tag inditványára az igazgatóságnak és választmánynak egyhangulag köszönetet szavazott és a felmentvényt megadta.

Lap- és nyomdatulajdonos:
Dr. FISCHER ÁKOS.
Kiadó: Bernstein Márk.

Sz. 489./1894.

Hirdetmény.

Ezennel köztudomásra hozatik, hogy az alább felsorolt, Brassó város tulajdonát képező, a város területén levő bérleti tárgyak bérbeadása iránt a városi gazdászati hivatalnál a rendes hivatalos órák alatt bárki által betekinthető bérleti, illetve haszonbéri feltételek alatt, és a legmagasabb ajánlatnak a tekintetes városi képviselő testület által leendő jóváhagyás fenntartása mellett pénteken, azaz folyó évi február hó 23-án délelőtti 10 órakor a városi gazdászati hivatal nál irásbeli ajánlati tárgyalás fog tartatni.

Minél fogva bérleni kivánók felszólittatnak, hogy bélyegzett, zárt irásbeli ajánlatukat legkésőbb a folyó évi február hó 23-án délelőtti 9½ óráig Hintz Ernő városi gazdagondnoknak nyujtsák át.

Az ajánlatokhoz a felajánlt egy évi bér, vagy a haszonbéri összegtől számitott 10%-nyi bánatpénz készpénzben vagy értékpapirokban melléklendő.

Az ajánlatokban világosan kiemelendő, hogy ajánlattevő mely bérleti tárgyra teszi ajánlatát, továbbá hogy ajánlattevő a bérleti feltételeket ismeri és azoknak magát teljesen aláveti, és végül, hogy a felajánlt bérösszeg betükben és számokban pontosan feltüntetve legyen.

A bérbe adandó tárgyak a következők:

1. A földszinti helyiség a tanácsházban, hajdani levéltár.
2. A tanácsháznál lévő áruló bódék.
3. Üzleti helyiség a lensor 35 h. sz. a. városi házban.
4. Üzleti helyiség a lensor 34 h. sz. a. városi házban.
5. Istálló és kocsiszin a lensor 34 sz. a. városi házban.
6. Gabona raktár a lópiaczi kapunál.
7. Raktár az árvaház-utczai kapunál.
8. Az árvaház-utczai 44 számu városi ház.
9. A vár-utczai 47 számu városi ház
10. Sütő lakás a hntes-utczai 7 számu városi házban.
11. A 2 sz. üzleti helyiség az áruházb
12. „ 3 „ „ „ „ „
13. „ 4 „ „ „ „ „
14. „ 5 „ „ „ „ „
15. „ 7 „ „ „ „ „
16. „ 8 „ „ „ „ „
17. „ 9 „ „ „ „ „
18. „ 10 „ „ „ „ „
19. Raktár az áruházban.
20. A 2 számu pincze az áruház alatt.
21. A kórház-utczai 69 sz. városi ház.
22. A kapu-utczai 18 sz. városi ház.
23. A rózsa-piaczi 3 sz. városi ház, a házmester számára fenntartott természetbeni lakást kivéve.
24. A kolostor-utczai „korona“ vendéglő.
25. A kapu-utczai városi sörház.
26. A sétatéri kávéház.
27. Korcsma a Függő-kőnél.

Brassó, 1894. évi január hó 20-án.

28 (2—3) A városi tanács.

745.—1894. sz.

Hirdetmény.

A brassói határon a tagositás végrehajtását vezető kir. törvényszéki biró Vizy József urnak 1894. évi január 8-án 108—1894. szám alatt kelt intézkedése folytán az öszszes mérnöki előmunkálatok hitelesitése, a földkönyv és birtokivek felolvasása, a netáni felszólamlások felvétele, megvizsgálása és elintézése, a tényleges birtokállapotnak a telekkönyvvel leendő összehasonlitása és összhangba hozatala végett folyó évi február hó 15-ikén és következő napjain Brassóban a tanácsháznál tárgyalás fog tartatni.

Miről a brassói határon földbirtokkal biró összes földbirtokosok azon felhivással értesittetnek, hogy ezen, a tagositás minden egyes földbirtokosra nézve kedvező eredményét föltételező, fölötte fontos tárgyalásnál saját érdekükben megjelenni és minden a netáni birtokváltoztatásra vonatkozó okmányt a tárgyalásra magukkal elhozni, és jogukat minden tekintetben megóvni el ne mulaszszák.

Brassó, 1894. évi január hó 27-én.

33 (1—3) **A városi tanács.**

Pályázat.

A brassói kerületi betegsegélyző pénztárnál az irodatiszt állomása betöltendő.

Évi fizetés 500 o. é. frt.

Pályázók a magyar és német nyelvet szóban és irásban kell hogy birják, továbbá szükségeltetik, hogy a számadási és könyvelési teendőkben megfelelően jártasak legyenek.

40 évnél idősebb pályázók nem jöhetnek tekintetbe.

Ovadék gyanánt o. é. 250 frt leteendő.

Az alkalmazás egy havi felmondási határidő mellett történik.

A megfelelőleg felszerelt kérvények **f. é. február hó 15. déli 12 óráig** a kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága elnökéhez, Jekelius Jenő iparkamarai titkárhoz benyujtandók.

Brassó, 1894. február hó 3-án.

A brassói kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósága.

(32) 1—2

Ajánljuk a nagyérdemü közönségnek tőkebefektetéshez

a nagyszebeni **„ALBINA“** takarék- és hitelintézet

5%-os záloglevelelt.

Ezek 1000 forintos és 500 forintos appoints-ekben vannak kiállítva és

minden levonás nélkül tisztán 5%-ot kamatoznak.

A kamat-szelvények félévenként, január 1-én és julius 1-én a nagyszebeni és brassói intézeti pénztáraknál, valamint a pesti magyar kereskedelmi banknál Budapesten minden levonás nélkül és jutalékmentesen beváltatnak.

A záloglevelek 30 éven belül, kisorsolás utján, az intézet által beváltatnak.

A záloglevelek pontos kamatozása és beváltásáért kezeskednek:

1) A záloglevelek biztositásáról szóló 1876. évi törvény értelmében a záloglevél-tulajdonosok fedezésére meghatározott és azok javára telekkönyvileg biztosított jelzálogok, a melyekre legfölebb az érték ⅓ részeig záloglevelek adatnak ki, mi minden záloglevélre a felügyelő bizottság ellenjegyzése által elismerve van.

A záloglevelek tehát a gyámsági biztositéknál nagyobb biztosítékkal birnak.

2.) Az említett törvényben előirt a záloglevél-tulajdonosok további különös biztosítására az intézet részvénytőkéjéből kiszakított **200,000 forintnyi** záloglevél-biztosítéki alap.

3.) Az intézet egyéb összes vagyona a tartaléktőkével együtt.

☞ Az **„ALBINA“** 5%-os záloglevelei tehát mint absolute biztos, ugyis mint egyike a legjövedelmezőbb honi értékpapiroknak, nagyon is alkalmas tőkék befektetésére, árvapénzek, nyilvános és magánalapok stb. elhelyezésére, és a mennyiben a készlet engedi, a budapesti tőzsde árfolyamában árusitjuk el azokat.

Jelentékeny tételek bevásárlásánál középárfolyam mellett adjuk el.

„ALBINA“
TAKARÉK- ÉS HITELINTÉZET
brassói fióktelepe.

HIRDETÉSEK felvétetnek a kiadóhivatalban.

„Zöldfa“ szálloda
a kerti nagyteremben

KIÁLLITÁSA

a nagy csillagászati

Világ-órának.

Előadások ezen tudományosan érdekes mechanikai mozgonymü fölött pontosan az alább megnevezett órákban fognak lartatni:

Előadások:

délelőtt 10 és 11 órakor, délután 3, 4 és 5 órakor.

Helyárak:

I. hely, ülőhely 30 kr; II. hely, állóhely 20 kr.

Gyermekek, valamint katonák őrmestertől lefelé a helyárak felét fizetik.

Iskolák testületileg jelentékeny kedvezményben részesülnek.

Brassó, nyomatja és kiadja a „Brassó“ könyvnyomdája — Bernstein Márk.

Iskola Alapítvány - Kolozsvári Központi Egyetemi Könyvtár © Fundația pentru Școală - BCU Cluj-Napoca.